

Pro Lukio ry

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

kirjaamo@minedu.fi (pdf-muodossa)

normipurku@minedu.fi (Word-muodossa)

Pro Lukio ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi perusopetuslain, lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, oppilas- ja opiskeluhuoltolain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (diaari OKM/29/010/2016)

Arvoisa vastaanottaja,

Pro Lukio ry tarkastelee luonnosta hallituksen esitykseksi laeiksi perusopetuslain, lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, oppilas- ja opiskeluhuoltolain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta **erityisesti lukiokoulutuksen näkökulmasta** ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Laki lukiolain muuttamisesta

Lukiolaki 7 § 2 mom.:

Esitys muuttaisi niiden opiskelijoiden tilannetta, jotka opiskelevat lukio-opintoja aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti ja ovat aloittaneet opintonsa alle 18-vuotiaana. Esitys sinällään on linjakas, sillä tällöin luovuttaisiin ikärajasta ja taito- ja taitoaineiden sekä terveystiedon opiskelu olisi vapaaehtoista kaikille aikuisten opetussuunnitelman mukaan opiskeleville. Näin heidän kurssimääränsä ei enää nousisi alle 18-vuotiaana opiskelunsa aloittavien osalta 44 kurssista 48 kurssiin. Esityksen perusteluissa arvioidaan opiskelijatilastojen perusteella alle 18-vuotiaana lukio-opintonsa aloittaneiden, aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan muualla kuin sisäoppilaitosmuotoisessa koulutuksessa opiskelevien määräksi 1300 opiskelijaa. On kuitenkin ilmeistä, että tilastot eivät tältä osin pidä paikkaansa. On todennäköistä, että heidän määränsä on todellisuudessa hyvin pieni. Tuo luku nimittäin johtuu pääosin siitä, että heidän eroamisestaan nuorten lukiokoulutuksen mukaisista opinnoista on kulunut vähemmän kuin vuosi, jolloin heidät tulee nykyisin kirjata alle 18-vuotiaana opintonsa aloittaneiksi.

Muutos voi vaikuttaa myös opiskelijoiden mahdollisuuteen osallistua ylioppilastutkintoon. Tällä hetkellä terveystieto on hyvin suosittu aine ylioppilastutkinnossa. Jos muutos vaikuttaa lukioiden, erityisesti aikuislukioiden kiinnostukseen ja mahdollisuuksiin tarjota terveystiedon kurseja opiskelijoille, muutos heikentää aikuisten lukiokoulutuksen oppimäärän mukaan opiskelevien asemaa.

Lukiolaki 21 § 3 mom.:

Esitys, joka poistaa rinnakkaisen sääntelyn kahdessa erillisessä laissa, on perusteltu. Sen merkitys käytännössä on olematon.

Lukiolaki 26 a § 5 mom.:

Esitys, jonka mukaan koulutuksen järjestäjän niin päättäessä myös rehtori voi monijäsenisen toimielimen lisäksi päättää määräaikaisesta erottamisesta, on perusteltu. Se sujuvoittaa toimintaa ja vähentää byrokratiaa.

Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 7 § 2 mom.:

Esitys, joka lieventää hieman kuraattorin tehtävän kelpoisuusvaatimuksia, on perusteltu. Tällä hetkellä ongelmana on, että kuraattorin tehtävät joudutaan täyttämään monin paikoin väliaikaisesti, jolloin tärkeästä opiskelijahuollon palvelusta puuttuu jatkuvuus. Esitys soveltuvasta korkeakoulututkinnosta on perusteltu, kun lisäksi oppilaitosten käytettävissä täytyy olla vastaavan kuraattorin palveluja, jolla on sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 7 §:n mukainen sosiaalityöntekijän kelpoisuus.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 §:

Esitys, joka vähentää kunnallista byrokratiaa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman osalta, on perusteltu.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §:

Myös tämä esitys, joka vähentää kunnallista byrokratiaa opiskeluhoitosuunnitelman osalta, on perusteltu.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §:

Esitys, joka tuo väljyyttä ja joustavuutta oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän muodostamiseen, on perusteltu. Toisaalta sen vaikutukset käytännössä ovat hyvin pienet. Esitämmekin sen täydentämistä ja muuttamista. Perusopetuksen ja pienten yksiköiden näkökulmasta olisi luontevaa, että useammalla peruskoululla voisi olla yhteinen opiskeluhoitoryhmä. Näin ollen myös tilanteessa, jossa pieni peruskoulu

(yleensä vuosiluokat 7-9) ja lukio toimivat yhteisen johdon alla, olisi luonnollista, että niillä voisi olla yhteinen opiskeluhuoltoryhmä. Esitämme lain muuttamista tältä osin.

Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettu laki 24 § 1, 7 ja 9 mom.:

Esitys kytkeytyy lukiolain 7 § 2 momentin muutosesitykseen. Esitys muuttaisi yksikköhintoja laskettaessa aikuisille tarkoitettussa lukiokoulutuksessa. Heidän osaltaan kerroin olisi 0,65 sisäoppilaitoksessa opiskelevia lukuun ottamatta. Esitys on tältä osin perusteltu.

Sen sijaan esitys, joka muuttaisi myös lukioon valmistavan koulutuksen aikuisille suunnattuun opetukseen osallistuvien yksikköhintoja, on huonosti harkittu. Siihen ei ole perusteita. Kun lukioon valmistavan koulutuksen oppimäärän laajuus on sama sekä nuorille että aikuisille, tulee myös yksikköhinnan olla sama. Se ei voi olla 65 prosenttia keskimääräisestä yksikköhinnasta. Tältä osin esitystä on muutettava.

Yleisesti:

Esitykset ovat kokonaisuudessaan hyvin pieniä ja normipurun osalta vaatimattomia. Ehdotamme seuraavaa:

- 1) Kun arviot oppilas- ja opiskelijahuoltolain kokemuksista valmistuvat, on syytä tarkastella opiskeluhuollon säädösten tarkoituksenmukaisuutta käytännön toiminnan näkökulmasta laajemmin.
- 2) On syytä tarkastella eri säädösten, viranomaisten ja hallinnonalojen kouluille ja oppilaitoksille määräämien suunnitelmavelvoitteiden kokonaisuutta. Tavoitteena tulisi olla, että suunnitelmat helpottaisivat koulujen ja oppilaitosten työtä, eivätkä olemassaolollaan ainakaan vaikeuttaisi sitä.
- 3) Tunnistamme ja annamme arvoa sille, että opetus- ja kulttuuriministeriö on pyrkinyt tukemaan lukiokoulutuksen uudistumista. Yksi hyvin luonteva tapa jatkaa samalla ”Uusi lukio – uskalla kokeilla” -kehittämisohjelman linjalla olisi tuoda lisämahdollisuuksia lukiokoulutuksen uudistumiseen alhaalta päin lupamenettelyä poistamalla. Esitämme, että valtioneuvoston asetuksen 942/2014 12 § muutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön selvitysmiesten [raportissaan 2015:9](#) ehdottamalla tavalla. Tällöin koulutuksen järjestäjällä on omalla päätöksellään mahdollisuus poiketa valtakunnallisesta tuntijaosta selvitysmiesten raportissaan ehdottamien vaativien ehtojen täytyessä. Valtaosa opiskelijoista tulee jatkossakin opiskelemaan valtakunnallisen tuntijaon mukaisesti, mutta koulutuksen järjestäjän toimivallan lisääminen lisää opiskelijoiden tasa-arvoa ja koulutuksen järjestäjien yhdenvertaisuutta. Lisäksi se mahdollistaa lukiokoulutuksen kehittämisen sekä ylhäältä, valtakunnallisesti että alhaalta, oppilaitoksista käsin. Tällöin tuntijaon soveltaminen yhtenäistyy

erityistehtäväluvan saaneiden ja omilla päätöksillään painotuksia luoneiden koulutuksen järjestäjien kesken ja voidaan myös luopua tarpeettomasta lupamenettelystä.

Lausunnon keskeinen sisältö

Tämän esityksen osalta toteamme tiivistäen lukiokoulutuksen kannalta seuraavaa:

- Esitetty kokonaisuus on hyvin vaatimaton osa normipurkua. Teemmekin lausuntomme lopussa kolme jatkoesitystä.
- Esitys lukiolain muuttamiseksi on pieni. Se perustuu kuitenkin osin vääriin tietoihin ja sillä voi olla vaikutusta opiskelijoiden mahdollisuuksiin osallistua ylioppilastutkintoon.
- Esitys oppilas- ja opiskeluhuoltolakimuutoksiksi on perusteltu. Kannatamme esitystä, mutta esitämme lisättäväksi mahdollisuuden, jonka mukaan useammalla oppilaitoksella voi olla yhteinen opiskeluhuoltoryhmä.
- Esitykset rahoituslain muuttamiseksi ovat kaksijakoisia. Aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen yksikköhinnan laskuperusteen muutos on perusteltu.
- Lukioon valmistavan koulutuksen aikuisille suunnattuun opetukseen osallistuvien yksikköhintojen määräytymisperusteen muutos on huonosti harkittu. Se on muutettava samaksi kuin nuorille lukioon valmistavan koulutuksen opiskeluun osallistuville, koska oppimäärän laajuus on sama.

Pro Lukio ry antaa jatkossakin mielellään asiantuntemuksensa ja kokemuksensa ministeriön säädösuudistuskäyttöön ja toivoo siten saavansa lukiokoulutusta koskevat lausuntopyynnöt jatkossa suoraan itselleen.

7. lokakuuta 2016

Pro Lukio ry

Kyösti Värri
puheenjohtaja

JAANA HILDÉN-POHJOLA
Jaana Hildén-Pohjola
varapuheenjohtaja